

Riigikogu õiguskomisjoni istungi protokoll nr 120

Tallinn, Toompea

Teisipäev, 24. märts 2026

Algus 14.00, lõpp 16.02

Juhataja: Madis Timpson (esimees)

Protokollija: Selena Eenmaa (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Lea Danilson-Järg, Peeter Ernits, Anti Haugas, Heljo Pikhof, Valdo Randpere, Stig Rästa, Vilja Toomast, Varro Vooglaid

Komisjoni ametnikud: Raini Laide (nõunik-sekretariaadijuhataja)

Puudus: Andre Hanimägi

Kutsutud: Justiits- ja Digiministeeriumi asekanstler ja vanglateenistuse juht Rait Kuuse, kriminaalpoliitika karistusõiguse ja menetluse talituse nõunik Martin Ziehr ning vanglate osakonna vanglatöö korraldamise talituse juhataja Tiina Unuks, Tartu Vangla direktor Merle Ulst, Riigiprokuratuuri juhtivprokurör Kretel Tamm, Tallinna Halduskohtu esimees Kaupo Kruusvee, Tartu Halduskohus esimees Ene Andresen, Tartu Ülikooli õigusteaduskonna karistusõiguse osakonna nooremteadur Diana Kõmmus ja riigiõiguse kaasprofessor Paloma Krööt Tupay, Õiguskantsleri Kantslei vanemnõunik Ksenia Žurakovskaja-Aru (1. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Vabariigi Valitsuse algatatud eesti Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi vahelise Eesti Vabariigis Rootsi Kuningriigi vanglakaristuste täideviimise kokkuleppe ratifitseerimise seaduse eelnõu (682 SE) kaasamine ning kollektiivse pöördumise "Tartu ei ole koht Rootsi vägistajate ja mõrtsukate jaoks!" arutelu
2. Info ja muud küsimused

1. Vabariigi Valitsuse algatatud eesti Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi vahelise Eesti Vabariigis Rootsi Kuningriigi vanglakaristuste täideviimise kokkuleppe ratifitseerimise seaduse eelnõu (682 SE) kaasamine ning kollektiivse pöördumise "Tartu ei ole koht Rootsi vägistajate ja mõrtsukate jaoks!" arutelu

Madis Timpson sõnas sissejuhatuseks, et täna on eesmärk eelnõu 682 SE kaasamise raames kuulata ära organisatsioonid, kes on eelnõule oma kirjaliku arvamuse esitanud. Seejärel saavad Justiits- ja Digiministeeriumi (JDM) ning vanglateenistuse esindajad ettepanekuid kommenteerida. Lisaks on eelnõuga seonduvalt komisjoni menetluses ka kollektiivne pöördumine „Tartu ei ole koht Rootsi vägistajate ja mõrtsukate jaoks!“, mida võiks arutada kõige lõpus.

Esimees tutvustas kutsutuid ning andis esmalt sõna Riigiprokuratuuri esindajale.

Kretel Tamm sõnas, et prokuratuuril ei ole eelnõule põhimõttelist vastuseisu. Prokuratuuri jaoks on keskne küsimus olnud pigem vajaminevas ressursis ning kas kõikidele võimalikele kaasnevatele probleemidele on tähelepanu pööratud. Ta kinnitas, et prokuratuur on teinud vahepealsel ajal JDM-iga sisukat koostööd, et võimalikke probleeme arvestada ja kõrvaldada.

K. Tamm selgitas prokuratuuri peamisi tähelepanekuid. Esiteks, kui Eesti kinnipeetavad panevad vanglas toime uusi kuritegusid, ei ole alust eeldada, et Rootsi kinnipeetavad käituksid siin teisiti. Seega on tõenäoline, et vähemalt osa Eestisse saabuvatest Rootsi kinnipeetavatest panevad siin viibides toime uusi kuritegusid. Eesti kriminaalmenetluse seadustik (KrMS) kohustab kuriteo tunnuste ilmnemisel alati alustama kriminaalmenetlust ning viima läbi eeluurimise. See tähendab, et prokuratuurile kui eeluurimise juhile kaasneb paratamatult suurem tööjõukulu.

Ta tõi esile, et kehtivas KrMS-is puuduvad alused, mis võimaldaksid jätta menetluse alustamata või suunata see edasi Rootsile nii, et Eesti ametnikele sellest üleüldse tööd ei tekiks, kuna esmane menetluse alustamine ja tõendite kogumine tuleb siiski teha Eestis ning alles seejärel saavad Riigiprokuratuur ja JDM hinnata menetluse üleandmise põhjendatust Rootsile. Ta rõhutas, et selliste kriminaalasijade lisandumine eeldab prokuratuurile täiendavat tööjõudu ning seetõttu on vastavad arvestused JDM-ile edastatud. Tänapäevaks on saavutatud ühine arusaam, et seda on vaja arvestada.

Teiseks juhtis ta tähelepanu tõlke küsimusele. Praktikas on ka täna menetlustes tihti inimesi, kes ei valda eesti keelt. Näiteks esineb valdavalt vene keelt, harvem inglise keelt ning väga harva esineb ka teisi keeli. Kuna kriminaalmenetlus toimub üheselt eesti keeles, on täna tõlkimise küsimus lahendatud. Rootsi kinnipeetavate puhul võib aga lisanduda keeli, millega Eestis vähe kokku puututakse ning mille tõlke on samuti siin väga vähe või üldse mitte. Eriti keeruliste asiade puhul võib seega tekkida vajadus läbi kahe keele tõlkimiseks või välismaa tõlgi kaasamiseks. Peale kirjalike dokumentide tõlkimise, esineb aga hoopis suurem väljakutse suulise otsetõlke korral ehk nii ülekuulamiste ja võimalike kohtutoimingute kui ka suhtluses kaitsjaga, kuna kaitsealusel peab olema võimalik kaitsjaga vahetult suhelda. Ta märkis, et Eesti Advokatuuri liikmed tõenäoliselt ei oleks täna võimelised näiteks araabia keeles seda tegema.

K. Tamm kinnitas, et ka tõlke küsimust on JDM-iga korduvalt arutatud ning jõutud ühisele arusaamisele, et tõlkekulud ei saa jääda prokuratuuri eelarvesse, vaid need tuleb korraldada keskselt riigi poolt. Samuti on juba välja töötamisel tõlke korraldamise praktiline struktuur ehk kes ja kellelt tõlgi tellib jne.

Madis Timpson andis sõna Tallinna Halduskohtu esindajale.

Kaupo Kruusvee tunnustas esmalt komisjoni praktikakutsuda kirjaliku arvamuse esitanud osapooled ka suulisele ärakuulamisele. Ta meenutas, et Tallinna Halduskohus juhtis oma kirjalikus arvamuses tähelepanu puudulikule mõjuanalüüsile kohtutele, kuid pärast seda on vahepeal olnud positiivne kontakt JDM-iga ning kohtute hinnanguline ressursivajadus on nüüd selgelt kirja saanud. Ta rõhutas siiski muret, et hetkel on see üksnes taotlus Vabariigi Valitsusele (VV), kuid rahastuse tegelik sellises summas eraldamine on veel lahtine.

K. Kruusvee käsitles ka halduskohtute alluvuse ja koormuse jaotuse küsimust. Ta selgitas, et Eesti on täna halduskohtute alluvuse mõttes jaotatud kaheks. Viru ja Tartu Vangla kuuluvad Tartu Halduskohtu ning Tallinna Vangla Tallinna Halduskohtu alluvusse. Täna kontekstis läheksid kõik väliskinnipeetavad Tartu Halduskohtu menetlusalluvusse. Teatavasti saab vanglateenistus ka iseseisvalt kinnipeetavaid ühest vanglast teise liigutada, mis mõjutab samuti kohtusüsteemi. Näiteks suure hulga kinnipeetavate liigutamine Tallinnast Tartusse tähendaks ühele kohtule alakoormust ja teisele ülekoormust. Praktikas on kohtutevaheline asjade ümberjagamine täna kohmakas.

Ta tõi esile, et eelmisel nädalal esitas JDM Riigikogule kohtumenetluse kiirendamise eelnõu 854 SE, milles oli algselt ettepanek, et kinnipeetavate haldusasjade jagamine toimuks edaspidi üle-eestiliselt ehk asja menetlus läheks kahe kohtu vahel just sellele kohtunikule, kellel on parasjagu kõige väiksem töökoormus. JDM eemaldas sätte eelnõust viimasel hetkel, kuid Tallinna Halduskohtu teeb parlamendiarutelu raames kindlasti ettepaneku üle-eestiline jaotus eelnõusse uuesti lisada. Ta rõhutas, et sel oleks mh otsene mõju kavandatavale vanglarendile, kuna üle-eestiline jaotus muudaks halduskohtute töö paindlikumaks ja eelduslikult kiirendaks lahendite valmimist.

Madis Timpson märkis, et viidatud eelnõu 854 SE on Riigikogus põhiseaduskomisjoni menetluses. JDM võib pärast kommenteerida, miks see sätte eelnõust välja jäi.

Esimees andis sõna Tartu Halduskohtu esindajale.

Ene Andresen selgitas esmalt, et Tartu Halduskohtu on Eesti väikseim kohus, kus on kaheksa kohtunikku, sh esimees töötab osakoormusega. Ta tõi eelmise kahe aasta statistika osas esile, et 2024.a oli ülekoormus 20% ning 2025.a lisandus 30%. 2026.a väljavaade on olnud ebaselge ka ilma lisanduvate Rootsi kinnipeetavatega. See tähendab, et olemasolevad 7,6 kohtuniku ametikohta peavad lisaks praeguse ülekoormusega hakkama saamisele arvestama ka võimaliku lisakoormusega.

E. Andresen märkis, et lisaks Rootsi kinnipeetavatega seotud haldusasjadele kasvab tõenäoliselt ka Eesti enda kinnipeetavate kaebuste arv, kuna nad võivad tajuda ebavõrdset kohtlemist. Kaebusi esitatakse sõltumata sellest, kas tegelik õiguslik probleem on olemas või mitte. Seetõttu saab koormus kohtutele olema väga suur ning ilma täiendavate ressursideta ei ole seda seniste abil mõistlikult võimalik seljatada.

Ta väljendas lootust, et esitatud ressursitaotlused rahuldatakse vastavalt lisanduvale koormusele. Vastasel juhul võivad kohtunikud suure tõenäosusega ametist lahkuda, sest nad ei pea oma tervise arvel ameti pidamist mõistlikuks. Täna on juba kohtusüsteemis näha, et sotsiaalsete tagatiste puudulikkuse tõttu lahkuvad kohtunikud, kes on ametis olnud vaid mõned aastad ning arvestades halduskohtuniku väljaõppe pikkust ja kulu, ei ole see võrreldav taotluses esitatud vajamineva lisaressurssiga halduskohtutele. Samuti arvestades, et niivõrd laia profiiliga ja sisulise tasemega inimesi, kes mh taluksid pinget, ei ole kerge välja õpetada. Ta lisas, et halduskohtuniku töö saab olema ka sisuliselt uutmoodi, kuna väliskinnipeetavate puhul tõusetuvad asjaolud, mis ei ole siin tuttavad, näiteks pidades silmas kultuurilisi eripärasid. Kohus täidab riigi ülesannet ega vali oma tööd, mistõttu lasub seadusandlikule ja täitevvõimule kohustus tagada selleks tööks vajalikud ressursid. Ei ole mõeldav üksnes töökoormuse lisamine eeldusel, et kõike on justkui võimalik ära teha.

Madis Timpson andis sõna Tartu Ülikooli esindajatele.

Paloma Krõõt Tupay tänas kutse eest ja vabandas, et kirjalikku arvamust ei ole ette esitatud, kuna TÜ esindajad ei olnud algselt protsessis kaasatud. Ta selgitas, et soovib teemat käsitleda eeskätt riigiõiguslikust vaatenurgast ning osutada võimalikele riskidele ja põhimõttelistele probleemidele, mis võivad tulevikus vaidlusi tekitada.

Ta rõhutas esmalt, et karistusõigus on üks riigi tuumikfunktsioone. Eestis on Riigikohus leidnud, et siin seda edasi delegeerida ei saa. Samas on karistusvõimust sel viisil loobumisel üleeuroopaline tähendus ning isegi kui öelda, et see on eeskätt Rootsi mure, millega nad tegelevad ise ning siin rakendatakse väliskinnipeetavatele üksnes Eesti õigust, tuleb riikliku vastutuse aspektist selle murega ka siin tegeleda. Riiklik vastutus ja demokraatlik kontroll tulenevad õigusriigi põhimõttest, mis on üleeuroopaline ning Eesti ei saa öelda, et mure ei puuduta meid. Samuti on selge, et riik ei tohi kinnipeetavate põhiõigusi silmas pidades tegutseda omavoliliselt ka väliskinnipeetavatega.

P. K. Tupay osutas võimalikele ebavõrdse kohtlemise probleemidele. Näiteks on ebaselge, millisel alusel hakatakse kohaldama välislepingu koostöömemorandumit ehk kas seda nähakse samuti õigusaktina, samal ajal kui on ette nähtud, et Rootsi kinnipeetavatele kohaldub siin viibides Eesti õigus, sh meie põhiseadus. Kui väliskinnipeetavatele kehtivad siiski võrreldes Eesti kinnipeetavatega mingid erandid, tekib sellest kindlasti vaidlusi ebavõrdse kohtlemise osas ning kui nende vanglatingimused on siin halvemad, on neil põhjust pöörduda ka Rootsi poole. Samuti võivad Eesti enda kinnipeetavad tajuda, et neid koheldakse edaspidi võrreldes Rootsi kinnipeetavatega halvemini. Seega võib tekkida kolm erinevat vaidluskohta tulenevalt küsimusest, kes täpsemalt täidab siin karistust. Ta rõhutas, et põhiõigused kohalduvad Eestis igale isikule, sh väliskinnipeetavatele ning võrdse kohtlemise põhimõtte kehtib neile samamoodi. Samuti on mõlemad riigid liitunud Euroopa inimõiguste konventsiooniga.

P. K. Tupay märkis, et sarnaseid vanglarendi lahendusi täna mujal ei esine. Varasemaid näiteid saab tuua Norra–Hollandi koostööst, Ühendkuningriigi selline plaan takerdus õiguslike vaidluste taha, Taani–Kosovo koostöö on hetkel vaid plaan. Nimetatud näited on toonud hästi esile sellise lahendusega kerkivate küsimuste õigusliku keerukuse. Samuti on oluline märkida, et kõikides varasemates näidetes toimus karistuse täideviimine saatjariigi õiguse alusel. Eesti–Rootsi vanglarendi puhul kohalduks Rootsi kinnipeetavatele Eesti õigus, mis on riigivõimu teostamise seisukohalt eriliselt tundlik. Sellele on varasemalt tähelepanu juhtinud ka Norra ombudsman. Isegi, kui on võimalik kaasata kõikides toimingutes tõlk, muutub siiski näiteks rehabilitatsiooni protsessi keerukamaks ning samuti on siin raskendatud lähedastega suhtlemine, mis on kõik põhjused pöördumaks vastava kaebusega riigi poole.

Diana Kõmmus täpsustas omalt poolt, et arvamuse avaldamiseks saadeti TÜ-le vanglarendiga seonduv karistusseadustikku (KarS) ja KrMS-i muutev eelnõu 773 SE, kuid selle paremaks mõistmiseks tutvus ta ka käesoleva välislepingu ratifitseerimise eelnõuga ning pidas vajalikuks esitada ka siin TÜ õigusteaduskonna karistusõiguse osakonna arvamuse.

D. Kõmmus täiendas oma eelnõule 773 SE esitatud kirjalikku arvamust prognooside osas. Täpsemalt jäi arusaamatuks, miks prognoositakse suurenenud kinnipeetavate arvu ehk väliskinnipeetavate lisandumise näol vaid „mõnda“ täiendavat kriminaalmenetlust. Sealt edasi

tekkis küsimus, mis on sellele tulemusele jõudmiseks kasutatud võrdlusgrupid. Eelnõu 773 SE puhul võrreldi Eesti vanglapopulatsiooni tervikuna, kuid käesoleva välislepingu eelnõu puhul ei olnud see selgelt määratletud. Siinkohal oleks aga oluline teada, milline on Eesti ja Rootsi vanglapopulatsioon ning kas võrreldakse üldse tegelikult võrreldavaid gruppe.

Ta selgitas, et selleks vaatas ta esmalt Eestisse saadetavat Rootsi kinnipeetavate sihtgruppi, kuna ilmselgelt ei räägita siin kõikidest Rootsi kinnipeetavatest. Sihtgrupiks on eeldatavasti kinnipeetavad, kes on saanud vähemalt kaheaastase või pikema karistuse. Avalikest allikatest leitud 2024.a andmed näitavad, et 22% Rootsi kinnipeetavatest kannab kaheaastast või pikemat karistust ning kui sellist sihtgruppi võrrelda Eesti 100% vanglapopulatsiooniga, ei jõuta õige prognoosini, kuna ei saa võtta Rootsi kõige raskema karistusega vange ning eeldada, et nad käituvad siin võõras keskkonnas samamoodi nagu Eesti enda kinnipeetavad keskmiselt.

D. Kõmmus lisas, et on veel mitmeid näitajaid, mida tuleks selliste prognooside tegemisel arvestada ning mis nõuaksid täpsemat analüüsi. Näiteks on Rootsi kinnipeetavate puhul keskmine vanus umbes kuus aastat noorem kui Eestis, mis võib mõjutada nii retsidiivsust kui ka kaabeõiguse kasutamise aktiivsust. Vanglasisest käitumist võib mõjutada asjaolu, et Eestis on 62% kinnipeetavatest ka varasemalt vanglas viibinud ehk keskkond on neile tuttav, samas kui 100% saabuvate Rootsi kinnipeetavate jaoks on Eesti vangla keskkond täiesti uus. Samuti on näitajateks keele- ja kultuuribarjäär, sotsiaalsete sidemete puudumine ning õigluse tajutõepärad. Lisaks võib kinnipeetava käitumist mõjutada see, kui tema üleviimine teise riiki toimub tema nõusolekuta või ta tajub protsessi ebaõiglust, mis võib omakorda suurendada vastuseisu ametnikele ning kohtusse pöördumise soovi.

Ta rõhutas kokkuvõtvalt, et nii õiguslikud kui rahalised prognoosid peavad põhinema sarnase sihtgrupi võrdlusel sarnases keskkonnas, kuna vastasel juhul ei ole järeldused täpsed.

Madis Timpson andis sõna Õiguskantsleri Kantselei esindajale.

Ksenia Žurakovskaja-Aru märkis, et õiguskantsler ei ole ametlikku arvamust eelnõule esitanud, kuid vanglarendi teema on ka neil aktiivselt töös ja nii mõnedki küsimused on analüüsimisel.

K. Žurakovskaja-Aru tõi esile kolm põhilist teemat. Esiteks juhtis ta samuti tähelepanu võrdse kohtlemise nõudele ehk kohalikele kinnipeetavatele peavad olema tagatud samad õigused sama hästi kui saabuvatele Rootsi kinnipeetavatele. Näiteks, kui Rootsi kinnipeetavate puhul nähakse ette leebemad mõjutusmeetmed, tagades seejuures siiski turvalisuse ja tõhusa taasühiskonnastamise, siis ei ole põhjendatud ega proportsionaalne rakendada Eesti kinnipeetavate suhtes rangemaid piiranguid. Ta lisas, et aruteludest JDM-iga on jäänud mulje, et ministriumis nähakse vajadust ka vangistusseaduse (VangS) täpsustamiseks välislepingu valguses. Seejuures tuleks aga vältida olukorda, kus need küsimused jäetakse kohtuvaidluste lahendamiseks, kuna need vaidlused venitaks protsesse ja koormaks kohtuid põhjendamatuks. VangS muudatused tuleks ette valmistada ministriumis, mitte oodata kohtupraktikast suuniseid.

Teiseks tõi ta esile personaliressursi küsimuse. Väliskinnipeetavate valvamine ja taasühiskonnastamine ei tohiks vähendada valvurite, spetsialistide ja tervishoiutöötajate kättesaadavust Eesti enda kinnipeetavatele ega toimuda muu siseturvalisuse ehk teistest jõustruktuuridest personali värbamise arvelt, kus samuti tööjõudu napib. Ta viitas 2024.a

Tallinna Vangla kontrollkäigu andmetele, kus oli sel hetkel puudu üle 50 töötaja, sh tervishoiutöötajaid ja vaimse tervise teenuse osutajaid.

Kolmandaks rõhutas ta, et kui välislepinguga saab teatud juhul välja lülitada seaduse või määruse sätteid, siis koostöömemorandumil sellist mõju ei ole. Ta soovitas seega veel üle vaadata postisaadetisi puudutava artikli, et koostöömemorandumiga sõlmitud lahendus ei läheks vastuollu põhiseaduse §-is 43 sätestatud sõnumisaladuse kaitse kohustusega.

Põhiseadusega vastuollu võib minna ka selline lahendus, kui Eesti aitab sellele kaasa, et ilma kohtu loata vaadatakse läbi postisaadetiste sisu.

Madis Timpson tänas ja sõnas, et kõik osapooled on saanud nüüd oma seisukohti esitada.

Esimees palus JDM-il ja vanglateenistusel vastata kõlanud märkustele ja küsimustele.

Tiina Unuks selgitas taustaks, kuidas välislepingu ettevalmistusega nii kaugele on jõutud. Ta märkis, et Eesti ja Rootsi vangistuse täideviimise praktikad ei erine tegelikult niivõrd palju, nagu esmapilgul tunduda võib. Eesti pool on käinud korduvalt Rootsis kohapeal eri tasanditel töövarjuks, vangivalvurist üksuse juhini, kaardistades seejuures praktika erinevusi ja hinnates, kas ning kuidas nende erinevustega Eestis oleks võimalik toime tulla. Ta kinnitas, et kaasas käinud eksperdid on täna seisukohal, et Eesti on võimeline välislepingut selle ettenähtud mahus täitma. Ta möönis, et on riskid ja täiesti nullini neid viia ei saa, kuid neid on võimalik hallata ja maandada. Nüüd on see ka Riigikogu otsus, kas see leping on midagi sellist, mida soovitakse Eestis rakendada või mitte.

T. Unuks tõdes vajaminevate ressursside osas, et omavaheliste heade arutelude tulemusel jõuti tõesti ühisele arusaamale, et nii prokuratuuri kui ka kohtute koormus võib suurened. Samas tõi ta esile, et vanglasüsteem omab juba varasemat kogemust suurema arvu kinnipeetavatega. Eestis on täna vanglas umbes 1600 kinnipeetavat, Rootsi kinnipeetavate näol lisanduks veel 600 ehk koguarv ulatuks 2200 kinnipeetavani Eestis, mis on tegelikult sama arv kui oli vanglasüsteemis viis aastat tagasi. Samuti on vanglateenistusel kogemust kinnipeetavate ümberpaigutamisega, ning vanglate täituvust monitooritakse pidevalt. Ta meenutas, et 2024.a Tartu Vangla koondamise tulemisel paigutati 200 kinnipeetavat ümber Viru ja Tallinna Vanglasse. Kui Rootsi kinnipeetavad saabuvad Eestisse, paigutatakse samuti umbes 200 kinnipeetavat ümber ning selle tulemusel tõuseks Viru Vangla kinnipeetavate arv samale tasemele, mis oli üksnes kaks aastat tagasi.

Ta lisas, et kui vanglarendilepingu sõlmimiseni ei jõuta, tuleb siiski otsustada Tartu Vangla tuleviku üle ehk kas see vangla sulgeda või hoida kogu seda taristut üleval paarisaja kinnipeetava arvuga, arvestades mh, et täna on Tartu Vangla eelarve 13 miljonit aastas.

Tõenäoliselt tuleks rendilepinguta samuti 200 kinnipeetavat ümber paigutada ning lisaks veel ka vahistatud, ehk ümberpaigutatavate arv tõuseks umbes 250ni. Lisaks on Tartu Vanglas arestimaja teenus, kus aastas tegeletakse umbes 2000 isikuga, kes on arestialused või tuuakse kainenema.

T. Unuks selgitas võrdse kohtlemise osas, et Rootsi kinnipeetavate tingimused Eestis ei oleks rendilepingu puhul halvemad kui Rootsis. Ta tõi näiteks, et Rootsis puudub võimalus videokohtumisteks, samas kui Eestis on see võimalus olemas ning ka Rootsi kinnipeetavatele võimaldatakse videokohtumisi lähedastega, vältimaks vajadust Eestisse reisida.

Ta kinnitas, et rendilepinguga kohaldub väliskinnipeetavatele Eesti õigus, kuid välislepingus

on ette nähtud ka mõned erisused. Näiteks rakendatakse Rootsi kinnipeetavate puhul noomitust, samas kui Eesti kinnipeetavate puhul on distsiplinaarmeetmete valik laiem. Siinkohal tulebki mõelda mis on need praktikad, mida Rootsi kinnipeetavate puhul edukalt rakendatakse ning mis võiks tulevikus üle kanduda ka Eesti enda kinnipeetavatele. Ta nõustus, et võib-olla teatud seadusemuudatused tuleks ära teha enne, kui need vaidlused jõuavad kohtusse. Samas on Rootsi kinnipeetavate puhul võimalik vaadata, mis töötab ja mis ei tööta, ning mis on see parim praktika, mida kaasa võtta ja omaenda vanglasüsteemis edasi arendada. Paljuski on näha, et selline rendiprojekt annab Eesti enda vanglasüsteemile tõuke minna oma teadmistega järgmisele tasemele ja olla oma töös paremad.

T. Unuks tõi personaliressursi osas esile, et Tartu Vangla meditsiinitöötajad on samas koosseisus kui enne 2024.a koondamisi ning sama koosseis suudab seega teenindada ka 600 Rootsi kinnipeetavat. Meditsiinitöötajaid ei vabastatud seega vahepeal töölt ning ei ole plaanis ka massilist värbamist. Vanglaametnike puhul on värbamisel sihtgrupiks noored, kes alles valivad karjääri ning samuti karjääripöörjad. Kogemus näitab, et vanglaametniku väljaõppe saanud ja vanglas töötanud ametnikud liiguvad sageli edasi politseisse. Seega on tööjõu liikumist palju olnud pigem vastupidises suunas ning vanglasüsteem saab olla kasvulavaks, tekitades siseturvalisusse laiemat järelkasvu. Ta kinnitas, et Tartu Vangla on täna väga hästi mehitatud ning Tallinna Vanglas on mehitatus paranenud, mistõttu ei näe tema seda hirmu, et toimuks massiline üleminek teistest vanglatest Tartusse ehk Eesti enda kinnipeetavad jääksid justkui tähelepanuta. Ka hiljutised konkursid on läinud paremini, näiteks Tartu Vanglas oli ühe konkursi raames üle 200 kandidaadi ühele ametikohale. Eesmärk on, et Tartu Vangla oleks hästi mehitatud, kuid säilitada vajaminev personal ka teistes vanglates.

T. Unuks rõhutas lõpetuseks koostöömemorandumi (*Memorandum of Cooperation*) osas, et see on välislepingu lisa ehk memorandum täpsustab välislepingut ning ei või minna selle lepingu piiridest välja. Ta märkis, et lepingu lisa on täna veel koostamisel ning Õiguskantsleri Kantselei poolt esile toodud tähelepanekud võetakse arvesse.

Martin Ziehr lisas veel perekonnaelu kaitse osas, et Rootsi pool peab juba enne kinnipeetavate valimit ehk paigutamisotsust sellega arvestama, et ei mindaks vastu Euroopa inimõiguste konventsiooni artikliga 8 ehk õigus era- ja perekonnaelu austamisele. Samuti on Eestisse suunamise otsust võimalik Rootsi kohtus vaidlustada, kuna otsus tehakse Rootsis ning üks argument võibki olla perekonnaelu kaitse. Ta märkis, et valimisse võivad kuuluda ka kinnipeetavad, kel puuduvad lähedased perekondlikud sidemed, kelle puhul see küsimus ei tõusetu.

M. Ziehr selgitas riigi tuumikfunktsiooni küsimuse osas, et leping on ülesehitatud selliselt, et ükski Eesti tuumikfunktsioon ei oleks delegeeritud. Kindlasti ei soovita tekitada Tartusse justkui Rootsi enklaavi, kus Tartu Vangla oleks nende kontrolli all. Ta kinnitas, et kogu see teema on läbi mõeldud. Rootsi poolel on küll põhjendatud õigus teada, kuidas siin lepingut nende kinnipeetavate osas täidetakse, kuid Rootsi ametnikud on kohapeal pigem nõuandvas rollis ja viivad läbi kvaliteedikontrolli. Lõppastmes kohaldub siin Eesti õigus ning kohtulik kontroll selle üle on Eesti kohtutel, kuigi välisleping toob teatud VangS sätete osas erisused.

Madis Timpson palus veel vastata, keda tuuakse ja kas üleviimine toimub omal nõusolekul ning postisaadetiste sisu ja sõnumisaladuse küsimusele. Ta küsis lisaks, kui kaugel on

koostöömemorandumi koostamise protsess.

Tiina Unuks vastas, et see protsess on poole peal. Memorandumi täpsemaid sõnastusi kooskõlastatakse Rootsiga ja osas kohad on veel lahtised. Eesmärk on jõuda sellega valmis enne lepingu ratifitseerimist.

Martin Ziehr vastas, et kinnipeetava nõusoleku küsimust ei ole lepingus otseselt eraldi reguleeritud, kuid isik saab paigutamisotsust Rootsi kohtutes vaidlustada. Välisleping sätestab, et valimiga seonduvat küsimust ei lahenda Eesti kohtud, vaid Rootsi pool ning see vaidlus toimub enne kinnipeetava saabumist Eestisse.

Madis Timpson andis küsimusteks sõna komisjoni liikmetele.

Heljo Pikhof kommenteeris, et kuulnud selgitused ei ole teda veennud ning ministri ja ametnike selgitused on sel teemal olnud vastuolulised. Näiteks ei ole usutav kirjeldatud tööjõu voolavus, kuna politseijuhid on varasemalt selgesõnaliselt väljendanud, et ametnikud liiguvad politseist hoopis vanglasüsteemi.

H. Pikhof küsis esmalt kohtute ja prokuratuuri lisaressursside kohta. Kuigi siin kõneldi kindlas kõneviisis, et vajaminev rahastus tuleb, ei ole tegelikult praegu kindlust, kas see on nii ning kas rahastus tuleb Rootsi või Eesti riigi poolt. Samuti on küsitav, kust leitakse täiendavad kohtunikud ja prokurörid, arvestades, et kandidaate nendele ametitele on täna väga vähe.

Ta väljendas lisaks üllatust, et TÜ esindajad ei olnud varasemalt eelnõu juurde kaasatud, kuna menetluses on väga oluline saada ka õiguslik sisend.

Tiina Unuks vastas rahastuse osas, et välislepingu kohaselt kannab Rootsi riik hiljemalt 2 kuud enne esimese väliskinnipeetava saabumist Eestile 22,95 miljonit eurot, esimese 300 kinnipeetava eest. VV otsustab rahastuse eraldamise reservist, kus on kõikide haldusalade vajadused.

Rait Kuuse täpsustas, et kuna lepingut ei ole veel sõlmitud, ei ole võimalik neid summasid ka riigieelarvesse panna. Kui see välisleping ratifitseeritakse, tehakse vastav ülekanne VV reservi, kust on seejärel võimalik rahastust taotleda.

Ta selgitas veel, et esimese aasta summa ehk 22,95 miljonit on madalam, kuna see ei ole täisaasta eest, arvestades, et lepingu ratifitseerimisel jõuaksid 600 kinnipeetavat siia alles umbes 1,5 aastaga. Kõikide partnerite, sh Sotsiaalministeeriumi ja Siseministeeriumi valitsemisala all olevate asutuste vajadused on teada ja läbi mõeldud ning rahastust on võimalik taotluse kaudu VV reservist eraldada. Ta märkis, et ka vanglateenistusele ei ole hetkel lepingu rakendamiseks veel rahastust eraldatud.

Ene Andresen rõhutas, et kohtutel siiski puudub praegu kindlus rahastuse osas ning tuleb vaid loota VV mõistmisele. On oluline silmas pidada, et vajadus lisarahastuseks tekib kohe, esimesest päevast peale ning tegelikult juba veel varem, enne lepingu ratifitseerimist. Kõik need eelnevalt kirjeldatud keerulised ja seni lahendamata õiguslikud probleemkohad, näiteks õigusaktide hierarhia ja prevaleerivad sätted tuleb koheselt paika panna ja lahendada, et vältida huupi tegutsemist. Ta rõhutas, et just algus on kõige raskem aeg, seega on kohene rahastus vältimatu. Kui kohtud vajaminevat lisarahastust ei saa, peab see asi jääma seisma, kuna vastasel juhul ei ole kohtutel võimalik lahendada Eesti enda ühiskonna vaatest olulisi käimasolevaid vaidlusi. Kohus ei tohiks sattuda sellisesse raskesse olukorda, kus tuleb hakata valima, milliseid asju lahendada. Ta tõi esile, et maakohtud on juba täna sellises olukorras, kus täitmata kohtunikukohtade pärast tuleb teha valikuid, milliseid asju on võimalik lahendada.

Kaupo Kruusvee rõhutas omalt poolt, et kui JDM esindaja sõnul „võib“ nii prokuratuuri kui ka kohtute koormus suurened, siis tegelikult on see fakt, et kohtute koormus suureneb. Võimalus, et 600 kinnipeetava lisandumisel ei teki mitte ühtegi õigusvaidlust ei ole mitte nullilähedane, vaid null. Kui kohtud täiendava koormusega toimetulekuks lisavahendeid ei saa, tulebki lahendada väliskinnipeetavate õigusvaidlusi siseriiklike asjade arvelt või teha valikuid järjekorras ehk jätta osa asju ootele.

Ene Andresen lisas personali osas, et kui leping ratifitseeritakse, on võimalik kiiremini täita kohtujuristi koht, kuigi ka see võtab paar kuud. Kohtuniku ametikoha täitmine võtab aga vähemalt üheksa kuud ning seda eeldusel, et sobivaid kandidaate üldse on. Samuti on oluline silmas pidada, et kohtunik võetakse ametisse eluks ajaks, mistõttu on riskid suuremad ja otsus tuleb teha kaalutletult. Uue kohtuniku ametikoha täitmine oleks seega reaalne alles 2027.a.

Diana Kõmmus tõi veel statistika osas esile, et kõlanud väide „viis aastat tagasi oli Eesti vanglasüsteemis sama palju kinnipeetavaid“ ei arvesta sellega, mille arvelt on täna siin kinnipeetavate arv vähenenud ning ei saa eeldada, et uue Rootsi kinnipeetavate sihtgrupi näol tõusevad esile täpselt samad probleemid, kui tollal Eesti kinnipeetavate koguarvu puhul.

Ta lisas, et isegi kui väliskinnipeetavatele tagatakse siin täpselt samasugused tingimused kui mujal, esitatakse kaebusi ikkagi, kuna mingi osa sellest protsessist tundub siiski ebaõiglane. Varajasem kogemus endise Jugoslaavia sõjakurjategijate väliskommunikatsiooniga näitab, et kaebusi esitatakse ka pisiasjade peale.

Madis Timpson nõustus, et kaebusi tekib kindlasti. Ta märkis, et Eesti enda kinnipeetavad esitavad võrdluses ülejäänud Euroopa riikidega samuti märkimisväärselt palju kaebusi.

Ksenia Žurakovskaja-Aru kinnitas, et kohtute ja ka õiguskantsleri koormus kindlasti suureneb nii väliskinnipeetavate kui ka Eesti enda kinnipeetavate kaebuste tõttu. Juba praegu on õiguskantslerile laekunud hulk pöördumisi potentsiaalse välislepingu tulemusel tekkiva võimaliku ebavõrdse kohtlemise kohta.

Vilja Toomast palus täpsustada, kas vajaminev lisarahastus kohtutele ja prokuratuurile tuleneks samuti esimesel aastal Rootsi riigi poolt makstavast 22,95 miljoni euro suurusest summast ehk eraldi lisaraha ei ole vaja Eesti riigieelarvest.

Ta märkis, et kui raha kantakse VV reservfondi kaks kuud enne esimeste kinnipeetavate saabumist Eestisse, peaksid selleks ajaks juba kohtute ja teiste süsteemide taotlused valmis olema, kuna isegi kui kahe kuuga ei ole uue kohtuniku ametikoha täitmine realistlik, oleks väljaõppe ettevalmistus siiski võimalik.

V. Toomast tõi esile, et vanglarendiga seonduva eelnõuga 773 SE tehakse KrMS-i täiendus, mille alusel võib prokuratuur jätta kriminaalmenetluse alustamata, kui kuriteo on toime pannud välisriigi kodanik, kes kannab Eestis ajutiselt vanglakaristust vanglarendi raames ja kuritegu ei ole suunatud Eesti Vabariigi kodanike vastu ega ohusta Eesti Vabariigi julgeolekut. Ta palus täpsustada, mida „võib“ selles kontekstis tähendab ning kas see tähendabki, et prokuratuur ei pea menetlust alustama ja võib näiteks anda menetluse üle Rootsile.

Lisaks palus ta esile tuua statistikat Eesti kinnipeetavate kaebuste hulga kohta ning olulisemaid erinevusi, miks Rootsi kinnipeetavatele kohaldatakse kohati leebemaid meetmeid kui Eesti kinnipeetavatele.

Martin Ziehr täpsustas esmalt, et viidatud eelnõu 773 SE täiendus KrMS § 204 osas ei loo alust kriminaalmenetluse alustamata jätmiseks, vaid võimaluse alustatud kriminaalmenetluse lõpetamiseks sellisel alusel. Ta rõhutas, et legaliteedi põhimõttes ei tehta siin ühtegi erandit.

Sõna „võib“ tuleneb asjaolust, et kuritegude toimepanemist ei saa saajaprotsendilise kindlusega ette näha. Kui kuritegu aga aset leiab on võimalus menetlus vajadusel sellel alusel lõpetada.

M. Ziehr lisas, et eelnõu ideaalnägemuse kohaselt antaks väliskinnipeetavate poolt Eestis toimepandud kuritegude kriminaalmenetlused üle Rootsile, kus mõistetak liitkaristus. Selline lahendus säästaks Eesti kohtute ressursse.

Vilja Toomast palus täpsustada, kas väliskinnipeetav jääks sellisel juhul karistuse kohtuotsust ootama Eestisse.

Martin Ziehr vastas, et see on üks aspekt, mida läbi mõelda. Kui Rootsi mõistab liitkaristuse, siis arvestatakse siin selle ajaraamiga, mil kinnipeetav algselt siia saabus. Kui karistus liitkaristuse näol pikeneb saab Rootsi teoorias esitada taotluse kinnipeetava pikemalt Eestis hoidmiseks. Eelistus on, et Rootsi menetleb ja karistab ise, kuigi alustatud kriminaalmenetluse teisele riigile üleandmine käib Riigiprokuratuuri kaudu.

Kretel Tamm kommenteeris, et kuigi seadus sätestab sellel alusel kriminaalmenetluse lõpetamiseks võimaluse, ei kujuta ta prokuröriina praktilises töös seda ette. Ta juhtis tähelepanu, et Eesti senises praktikas on reageeritud väga rangelt olukordadele, kus kinnipeetav paneb vangis olles toime uue kuriteo. Arvestades, et vangistust ei määrata karistusena kergekäeliselt. Kui isik jätkab sellele vaatamata uute kuritegude toimepanemist, ei saa sellisele käitumisele justkui mitte reageerida.

Ta rõhutas, et sellise kriminaalmenetluse lõpetamise erandi rakendamisel tõusetuks praktikas koheselt küsimus ebavõrdsest kohtlemisest Eesti ja Rootsi kinnipeetavate vahel.

Kaupo Kruusvee tõi esile statistikat Eesti kinnipeetavate kaebuste hulga osas. Tuginedes avalikele andmetele vanglate ja kohtute statistikast on Tallinna Halduskohtu kirjaliku arvamuse [lisas](#) toodud arvutuskäik, mille kohaselt esitab Eesti kinnipeetav keskmiselt 0,5 kaebust aastas ehk iga kahe kinnipeetava kohta üks kaebus. Puudub alus arvata, et väliskinnipeetavate puhul oleks kaebuste hulk erinev ehk 600 väliskinnipeetava puhul tähendaks see ligikaudu 300 kaebust aastas. See on umbes kahe kohtuniku aastane töömaht, kui nad tegeleksid üksnes nende asjadega, kuid sellele on lisaks vaja tagada ka tugipersonal, töökeskkond- ja tingimused, tõlkekulud jms.

Diana Kõmmus hoiatas, et kui kriminaalmenetlus antakse Rootsile üle, on oluline tagada, et see kinnipeetav jääks selleks ajaks siiski Eestisse. Vastasel juhul võib väliskinnipeetav, kelle lõppeesmärk on Eestis lahkumine, panna tahtlikult toime uue kuriteo, et pääseda Rootsi tagasi. Samuti võib see tuua esile muud antisotsiaalset käitumist, et saavutada lõppeesmärgi nimel ka lühiajalisemaid eesmärke, näiteks vabaneda endale ebasobivast kambrikaaslasest jne. Sellise käitumise soodustamine läbi kriminaalmenetluste oleks väga halb.

D. Kõmmus tõstas veel küsimuse, kas Rootsis on justkui *de iure* dekriminaliseeritud see, kui näiteks vanglaametnikku või teist kinnipeetavat rünnatakse füüsiliselt. Pigem siiski ei ole midagi *de iure* dekriminaliseeritud, vaid küsimus on selles, et vanglateenistusel endal ei ole seal pädevust kriminaalmenetluse läbiviimiseks, mistõttu puudub politseil ka motivatsioon nende rikkumistega tegeleda. See tekitab justkui *de facto* dekriminaliseerimise olukorra. Ta rõhutas vajadust see küsimus eelnevalt selgeks teha, et mitte Eestis üritada taasluua olukorda, mida Rootsis tegelikult õiguslikult ei olegi.

Martin Ziehr rõhutas veel KrMS § 204 täienduse osas, et see alus menetluse lõpetamiseks ei ole kohustuslik säte, vaid annab prokuröriale kaalutusõiguse, kas konkreetset juhul on selle meetme rakendamine põhjendatud. Ta märkis võrdse kohtlemise aspektist, et siinkohal on tegelikult ka n-õ õiguslik vaakum olemas, kus see säte leiaks oma koha. Nimelt ei ole Rootsi kinnipeetavate puhul võimalik kasutada osasid meetmeid, mis on võimalikud kõikide teiste välisriigist kodanike puhul, kes siin süüteo toime panevad. Näiteks on välisriigi kodanike

puhul võimalik jätta karistus tingimisi kohaldamata ja saata isik Eestist välja kolmandasse riiki. Rootsi kinnipeetavate puhul ei ole see võimalik, kuna välislepingu kohaselt tuleb nad saata tagasi Rootsi. Lisanduv menetluse lõpetamise võimalus kompenseerib ahendatud olemasolevate meetmete valikut.

M. Ziehr nõustus, et kindlasti ei tohi kinnipeetavate puhul kuidagi võimestada n-ö uute kuritegude kaudu tähelepanu otsimist. Ta märkis, et kriminaalmenetluse lõpetamise võimalus tegelikult annab hoopis meetme, kuidas sellist käitumist pidurdada, kuna aitab juriidiliselt vältida kinnipeetavate võimalikku eesmärki viibida Eestis n-ö üle aja uute kuritegude ja kriminaalmenetluste arvelt.

Paloma Krõõt Tupay kommenteeris, et kui mitmed õiguslikud küsimused on veel õhus ja lahendamata ning esineb veel palju ebaselgust, siis on vastutustundetu teha poliitiline otsus lepingu ratifitseerimisel raha vastu võtta ning alles siis hakata neid küsimusi lahendama ja tekkivaid vaidlusi kohtus menetlema. Nii riskitakse rahastuse raiskamise, mainekahju ja rahvusvaheliste vaidlustega. Enne otsustamist tuleb need küsimused selgelt ära lahendada.

P. K. Tupay rõhutas, et kui väliskinnipeetavatele hakkab kohalduma Eesti õigus, sh meie põhiseadus, siis ei saa nende õigusi kuidagi koostöömemorandumiga piirata. Kohtlemine peab ka selle järgi olema võrdne Eesti kinnipeetavatega. Samuti peab Rootsi kinnipeetava jaoks karistuse täideviimisel sisuliselt kehtima edasi ka Rootsi olukord ehk väliskinnipeetav võib soovida vaidlustada ka lihtsalt selle olukorra, et ta allutatakse siin Eesti õigusele, eriti kui üleviimine toimus ilma enda nõusolekuta. Lisaks koostöömemorandumile või regulatsiooni erisustele võivad ka praktilised erinevused tekitada võrdse kohtlemise vaidlusi, näiteks tõlke kaudu tekkivad viivitused rehabilitatsiooni täideviimisel või tervishoiuteenustele juurdepääsul. Ta soovitas analüüsida lähemalt varasemaid kogemusi riikidevahelisi koostöös.

Merle Ulst sõnas, et kohtus täna hommikul Hollandi endise rendivangla direktoriga, kes viibib Tartus. Ta tõi kohtumiselt esile kaks tähelepanekut. Esiteks, Norra kinnipeetavad läksid Hollandisse üle meelsasti just eeskätt seetõttu, et Norras puudus videokohtumiste võimalus, kuid Hollandis oli see võimalik. Eestis on samuti videokohtumised võimaldatud, sh Rootsi kinnipeetavatele, mis toetab lähedastega suhtlemist. Seega ei näe ta hirmu, et Eestisse tuleb justkui suur hulk inimesi, kes ise üleüldse siia tulla ei soovi. Ta rõhutas, et valgateenistuse tase on Eestis väga hea ja kaasaegne.

Teiseks on erinevate tõusetuvate probleemide lahendamisel võtmetähtsusega see, et kohapealse vangla ja Rootsi vangla esindajate vahel peab olema pidev suhtlus ja koostöö, et tagada asjadest ühine arusaam. Seda eriti ka mitmekeelse tõlkimise korral ehk alati tuleks üle küsida, kas asjast saadi ühtemoodi aru.

Valdo Randpere tõi esmalt esile, et Rootsi kriminaalkoodeksi § 17 lõige 1 käsitleb ründeid vanglaametnike vastu ning 2025.a registreeriti Rootsis 3631 sellist kuritegu. Seega *de iure* ei ole need süüteod seal dekriminaliseeritud.

V. Randpere tõstas küsimuse välislepingu ja koostöömemorandumi tõlgete kohta eri keeltes. Eesti keeles räägitakse „kokkuleppest“ ja „koostöömemorandumist“, rootsi keeles „lepingust“ ja „koostöölepingust“ ning inglise keeles „lepingust“ ja „koostöömemorandumist“. Selline terminoloogiline erinevus tekitab ebaselguse, kas on üks leping, mis on ühtlasi see käesolev eelnõu ning memorandum on üksnes eraldi selle lisa. Sellisel juhul tekib küsimus, miks ei ole need samamoodi tõlgitud rootsi keeles.

Martin Ziehr vastas, et ilmselt ongi tegemist lihtsalt mõnevõrra erinevate tõlgetega. Tuleb aga rõhutada, et kui lepingu tõlgendamisel tekivad vastuolud eesti- ja rootsikeelse versiooni vahel, siis lähtutakse ingliskeelsest versioonist. Nii on välislepingute puhul tavapärane.

M. Ziehr selgitas, et koostöömemorandum on välislepingu lisa. Võrdlusena saab näitena tuua siin seaduse alusel kehtestatud määruse, mis täpsustab seadust aga ei tohi väljuda seaduse

enda piiridest. Nii on see ka koostöömemorandumi puhul, mis ei tohi väljuda välislepingu piiridest. Ta rõhutas üldise märkusena, et pole vahet, kas kohustus tuleneb lepingust endast või koostöömemorandumist, igal juhul peavad mõlemad olema kooskõlas põhiseadusega.

Ene Andresen kommenteeris, et õigusaktide hierarhia kohaselt on kõige kõrgem siiski põhiseadus, seejärel rahvusvaheline leping, siis seadus ja lõpuks määrused jms. Ta rõhutas, et rahvusvaheline leping on kehtiv ja siduv siis, kui see on ratifitseeritud. See tähendab, et koostöömemorandum ei saa minna laiemaks, kui see leping, mis on Riigikogus ratifitseeritud. Kui praktikas on näha, et memorandum on *de facto* läinud laiemaks kui leping, siis see ei saa kehtida ega olla siduv.

Paloma Krõõt Tupay tõi esile, et varasemates lahendustes kohaldati saatjariigi õigust ning isegi kui alguses läksid näiteks Norra kinnipeetavad Hollandisse üle meelsasti, kuna sihtriigi regulatsioonid olid leebemad, ilmnisid hiljem siiski kinnipeetavate kaebused praktilised probleemide osas. Näiteks esinesid kohapeal keelebarjääri probleemid või leiti, et rehabilitatsiooni teenus oleks Norras siiski parem olnud.

Ksenia Žurakovskaja-Aru viitas samuti Norra-Hollandi kogemusele, sh Norra ombudsmani raportile Hollandi rendivangla kohta, mille kohaselt oli ametkondade vaheline koostöö tõesti positiivne, kuid kinnipeetava vaatest esines siiski probleeme lähedastega suhtlemisel, tõrkeid tervishoiuteenuste osutamises jne.

K. Žurakovskaja-Aru uuris, kui kaugel ollakse videokohtumiste arendusega, mida Rootsi kinnipeetavatele on eesmärk tagada. Ta märkis, et hetkel ei saa Eestis viibiv välismaalane videokohtumisi välismaal kolmandates riikides elavate lähedastega, kuna neil puudub eID.

Merle Ulst vastas, et selliseid suhtluskanaleid on võimalik avada ning kinnitas, et sellega kindlasti täna juba tegeletakse, kuna ta on ka ise osalenud kohtumistel, kus mõeldakse välja selliseid IT-lahendusi, et isikutuvastus ei eeldaks Eesti eID, Smart-ID või mobiil-ID olemasolu.

Peeter Ernits esitas mitmeid küsimusi. Esiteks, millal saabub esimene väliskinnipeetavate grupp. Teiseks viitas ta peaprokuröri varasemale murele kriminaalse subkultuuri tekke kohta vanglas ning küsis, kas see risk on tänaseks maandatud. Kolmandaks märkis ta, et eelnevalt on aruteludes väidetud vastupidiselt, et siia saabuvatel Rootsi kinnipeetavatel ei olegi lähedasi, kellega suhelda ning palus täpsustada, kas see on tegelikult nii ja kui palju see erineb Eesti kinnipeetavatest.

Lõpetuseks küsis, kas on arvestatud võimalusega, et rendiprojekt võib juba järgmise aasta märtsist valimiste tulemusel tühistuda, kuigi erinevad ettevalmistused on aktiivselt käimas.

Tiina Unuks vastas, et lepingu ratifitseerimise korral võiks esimene väliskinnipeetav Eestisse saabuda 2026.a augustis. Ta rõhutas, et saabumine on välislepingu järgi etapiviisiline ehk esimene kvartal saabub 100 kinnipeetavat, teine kvartal 100 jne. Seega on 2027.a jaanuari lõpuks Tartu Vanglas alles 200 väliskinnipeetavat ning lisandumine jätkub kvartaalselt. Korraga 600 väliskinnipeetavat Eestisse ei tule.

T. Unuks tõi lähedastega kokkusaamiste osas võrdlusena esile, et Eesti kinnipeetavatest käib pikaajalisel kokkusaamisel umbes 11%, lühiajalisel umbes kolmandik. Tuleb silmas pidada, et need on olukorrad, kus kinnipeetav on Eestis ja ka ta lähedased on Eestis kohapeal.

Ta rõhutas väliskinnipeetavate valimi puhul, et Rootsi ei saa Eestisse saata kinnipeetavaid, kellel on lähedased peresidemed, näiteks alaealiste lastega. Neid asjaolusid tuleb Rootsis kaaluda, et mitte lõhkuda lähedasi suhteid ja vältida lapse sattumist selle olukorra kannatajaks. Ta tõi esile, et Rootsis ei käida kinnipeetavatel välisriikidest tihti külas, nagu ka Eesti puhul. Seda esineb väga harva, kuna reisimine on mõlema riigi puhul kulukas. Samuti arvestades, et kõikidele külastajatele tehakse kohapeal taustakontroll ning Eesti ise otsustab ka kokkusaamise vormi (pikaajaline/lühiaajaline, klaasiga/ilma). See on ka praegu nii.

T. Unuks lisas, et kolmandate riikide videokohtumiste IT-lahendused on tööplaanis niikuinii, ning on vaja korda teha olenemata sellest, kas välisleping läheb käiku või mitte. Kuigi suurinvesteeringuid või IT-lahendusi ei saa teha enne lepingu ratifitseerimist, toimuvad taustal arutelud ja ettevalmistused selleks, et lepingu ratifitseerimise korral kiirustamist vältida ja omada juba selget nägemust tööprotsessidest.

T. Unuks selgitas veel subkultuuri tekke mure osas, et plaan näeb ette ligi 250 ametniku lisandumist, mis tagab pideva vangivalvuri kohalolu eluosakondades. Iga päeva lõpus tehakse kokkuvõtteid ehk mida monitooringu käigus märgati, kas ja millistele kinnipeetavatele tuleks pöörata rohkem tähelepanu. Samuti on vanglas julgeolekuosakond, kes samuti monitoorib pidevalt hetkeseisu ning millistele isikutele tuleks rohkem tähelepanu pöörata. See on igapäevane töö, mida tehakse juba praegu.

Heljo Pikhof märkis, et selgitustest jääb mulje, et plaan on Eesti seadusi muuta edaspidi leebemaks ka Eesti kinnipeetavatele seoses Rootsi kinnipeetavate siia toomisega. Ta palus selgitada eelnevalt kõlanud väidet, et Rootsi kinnipeetavaid ei saa riigist välja saata.

H. Pikhof juhtis veel tähelepanu taasühiskonnastamise teemale ning märkis, et talle on eelnevatest aruteludest jäänud mulje, nagu toimuks see alles Rootsis pärast kinnipeetava tagasi saatmist, kuid tema hinnangul peaks see kindlasti toimuma kogu karistuse kandmise vältel.

Tiina Unuks selgitas, et Rootsi kinnipeetavatele tehakse nii nagu ka Eesti kinnipeetavatele esmalt riskihindamine, mille pinnalt otsustatakse vajalikud tegevused sekkumiseks ehk taasühiskonnastavad tegevused, mida vanglas pakutakse. Rootsi kinnipeetavate puhul on see plaan juba enne Eestisse saabumist valmis ehk Eesti vangla teab ette, milliseid rehabilitatsioonitegevusi tuleb kinnipeetavale pakkuda. Seega ei vasta tõele, et siin kohapeal taasühiskonnastamisega ei tegeleta.

Ta selgitas lähemalt, et hetkeseisuga tagab sotsiaalprogramme Rootsi pool ise, kas videoteel või kohapealse personaliga. Rootsi kinnipeetavad jätkavad ka õpinguid, mis toimuvad videosilla vahendusel nii, nagu ka praegu Rootsis. Eesti tagab selleks vajaliku võimekuse. Samuti tagab Eesti tööhõive ning selleks on täna vanglas olemas ettevõtluskeskus, kes seda ette valmistab. Eesmärk on pakkuda lihtsamat tööd, et iga kinnipeetav oleks hõivatud. Välisleping näeb ette, et Rootsi kinnipeetavale tuleb pakkuda 30 tundi nädalas mõtestatud tegevust.

T. Unuks täpsustas veel, et tõenäoliselt on varasematest aruteludest jäänud kõlama termini erinevus. Rootsis hakatakse tegelema vabanemise ettevalmistusega, sh kohaliku omavalitsuse kaasamine, dokumentide vormistamine jne. Taasühiskonnastamine on sellest erinev tegevus.

Heljo Pikhof palus veel selgitada eelnevalt kõlanud väidet, et kui välislepingut ei tule, siis peaks Tartu Vangla justkui sulgema.

Tiina Unuks selgitas, et neid ootavad samamoodi eelarvekärped. Ta selgitas, et kui lepingut ei sõlmita, tuleb VV-l otsustada vangla taristu ülalpidamise mõistlikkus, arvestades, et kinnises vanglas on täna 3100 vanglakohta, samal ajal kui kinnipeetavaid on 1600.

Heljo Pikhof kommenteeris, et aruteludes on siiski kõlanud palju vastuolulisi väiteid, sh nende arvude osas, kui palju läheks Tartu Vangla ülalpidamine maksma siis, kui välislepingut ei sõlmita.

Varro Vooglaid sõnas esmalt, et ei poolda ise kõnealuse välislepingu sõlmimist. Ta juhtis tähelepanu kahele asjaolule. Esiteks võiks üks lahendus selle kahtluse maandamiseks, et vanglateenistus hakkab täiendavalt vajamineva tööjõu tarbeks suurt osa ametnikke üle tooma teistest jõustruktuuridest, olla see, et vanglateenistus annab omapoolse kinnituse, et lähima

kahel aasta jooksul ei palgata vanglateenistusse inimesi politseist, kaitseväest jne.

Valdo Randpere kommenteeris, et selline piirang värvata inimesi teistest asutustest võib olla põhiõigustega vastuolus, eeskätt läbi ebavõrdse kohtlemise ja isiku õiguse tööle, vabale eneseteostusele jne.

Varro Vooglaid märkis, et tema ei näe siinkohal ilmset vastuolu põhiseadusega. Ametiasutus saab tegelikult ise kehtestada oma konkursireeglid.

V. Vooglaid tõi teisena esile, et lepingu ratifitseerimise ja jõustumise vahele peaks jääma pikem periood. Kui välisleping juunis ratifitseeritakse ja augustist võetakse juba esimesi kinnipeetavaid vastu, ei ole kohtutel ega teistel asutustel reaalset võimalust teha vajalikke ettevalmistusi. Arvestades, et tegemist on ka suvise perioodiga, juba praegu on kohtutel ülekoormus ning kahe kuu jooksul ei ole võimalik palgata vajalikku lisapersonali, sh täita täiendavalt vajaminevate kohtunike ametikohtasid.

Ta rõhutas, et realistlik aeg kinnipeetavate saabumiseks oleks vähemalt üks aasta pärast lepingu ratifitseerimist. Vastasel juhul ei ole tegelikult riiklikku valmisolekut vangide vastu võtmiseks ning kohtud oleks positsioonis, kus puudub valmidus kasvava halduskoormusega toimetulekuks.

Lea Danilson-Järg palus selgitada, milline oleks juhtumi menetluse protsess olukorras, kus Rootsi kinnipeetav tekitab Eesti vangivalvurile raske kehavigastuse.

Martin Ziehr vastas, et Eestis kehtib jätkuvalt legaliteedi põhimõte ehk kohustus alustada kriminaalmenetlus. Seega, sellise juhtumi korral alustab Eesti menetluse, kogub vajalikud tõendid ning seejärel on protsessis kolm võimalust: Eesti annab kriminaalmenetluse Rootsile üle, kes teeb süüdimõistva otsuse; Eesti kohus mõistab ise isiku süüdi ja palub Rootsil seda kohtuotsust tunnustada; Eesti menetleb juhtumit ja mõistab siin ise ka oma karistuse, kuna tegu pandi toime Eesti kodaniku vastu.

M. Ziehr lisas siinkohal, et eelnevalt käsitletud KrMS § 204 kriminaalmenetluse lõpetamise alust ei ole võimalik kasutada, kui kuritegu on toime pandud Eesti kodaniku vastu.

Lea Danilson-Järg küsis, kas sellisel juhul muutub Rootsi kinnipeetav sisuliselt Eesti enda kinnipeetavaks, kuna uus kuritegu pandi toime siin Eesti kodaniku vastu ning uus määratud karistus on seeläbi juba Eesti, mitte Rootsi asi.

Martin Ziehr selgitas, et kui Eesti kohus mõistab Rootsi kinnipeetava süüdi ja Eesti ei palu kohtuotsust Rootsil tunnustada, kuna Eesti riigil on endal huvi, et uus karistus viiakse siin täide selle eest, et tegu pandi siin toime Eesti kodanikust vangivalvuri vastu, siis ei lähe see tõesti enam rendilepingu täitmise alla.

Ta lisas, et väliskinnipeetavate omavaheliste juhtumite puhul on see ka prokuratuuri hinnata, kas karistust tuleks hakata täide viima Eestis või tuleks kriminaalmenetlus üle anda Rootsile.

Kretel Tamm kommenteeris, et kriminaalmenetluse lõpetamine tähendab tegelikult menetluse lõpetamist nii, et kedagi ei karistata. See on täiesti erinev olukord sellest, kui isik mõistetakse kriminaalmenetluse tulemusel kohtus süüdi ja talle määratakse karistus.

Ta lisas, et ei kujuta praktikas ette, et ka väliskinnipeetavate omavaheline vägivallajuhtum jääks siin menetlemata või karistuseeta.

Martin Ziehr märkis, et selliste juhtumite puhul on siiski võimalik kasutada ka rahvusvahelisi instrumente.

Peeter Ernits küsis, kas esimene 100 väliskinnipeetavat on juba profileeritud. Lisaks, kas eelnevalt viidatud asjaolu, et Rootsi kinnipeetavad on keskmiselt 6 aastat nooremad kui Eesti kinnipeetavad, võib tähendada ka suuremat agressiivsust ja aktiivsust.

Tiina Unuks selgitas, et Rootsi kinnipeetavad on profileeritud läbi kokkulepitud välistuste. Eestisse ei saadeta alaealisi, naisi, terrorismikuritegude eest süüdi mõistetuid ega organiseeritud kuritegevusega seotud isikuid. Konkreetne nimekiri esimestest saabujatest ei ole veel valmis, kuna Rootsi alles tegeleb valimiga.

T. Unuks rõhutas, et Rootsi pool on omaalgatuslikult lisanud veel ühe välistuse, mida leping ette ei näe. Nimelt, Eestisse ei saadeta seksuaalkurjategijaid. Seda eeskätt põhjusel, et Rootsis on neile mõeldud spetsiifiline sotsiaalprogramm, mille kvaliteeti ei soovita õhnestada.

Kaupo Kruusvee rõhutas kohtute poolt lepingu jõustumise ajaraami osas, et konkursside korraldamine võtab aega ning konkursid tuleks välja kuulutada sisuliselt samal päeval, kui leping ratifitseeritakse. Kohtunike värbamine võtab tõesti vähemalt 9 kuud, juriste saab ametisse võtta paari kuuga.

Ta rõhutas, et kuna lepingu ratifitseerimisele järgneb tegelikult ka VV-s lisarahastuse taotluste lahendamise voor, peaks rahastuse eraldamise kinnitus saabuma lepingu ratifitseerimisele võimalikult lähedal, et kohtud saaksid vähemalt esmased konkursid juba välja kuulutada.

Madis Timpson märkis, et JDM esindajad saavad selle tähelepaneku kaasa võtta.

Kaupo Kruusvee tõi veel esile mõtte, et Rootsi enda kogemus võib tegelikult olla Eestile hea indikaator. Temale teadaolevalt vähenes Rootsis umbes 10-15 aastat tagasi samuti kinnipeetavate arv nii, nagu Eestis täna, ent nüüd otsitakse vanglakohti juurde välisriikidest. See võiks olla mõttekohaks, mida vanglakohtade sulgemine võib pikemas perspektiivis kaasa tuua.

Anti Haugas sõnas, et üks rendilepingu näol koostöö algatamise lähtepunkte ja põhjusi oligi see, et hoida oma vangla taristu avatuna ja ressursid tegevuses selleks, et säilitada vastav valmidus, kui tulevikus on Eestil endal taas vajadus rohkemateks vanglakohtadeks.

A. Haugas küsis viimase aasta trendide kohta, kuidas on muutunud Eesti kinnipeetavate arv ning nende esitatud kaebuste maht. Täpsemalt, kas kinnipeetavate vähenemise tulemusel on viimastel aastatel jäänud ka kaebusi vähemaks. Ta tõi esile, et varasemalt on sel teemal toimunud arutelusid, kuidas kaebustega tõhusamalt tegeleda, sh vastuste automatiseerimine ning märkis, et suurem kaebuste hulk ei pruugi alati tähendada suuremat aja- ja töökulu.

Kaupo Kruusvee vastas, et sama teemat on lähemalt käsitletud Tallinna Halduskohtu kirjalikus [arvamuses](#) eelnõule. Muuhulgas tuuakse esile, et kinnipeetavate arvu vähenemine ei ole toonud kaasa kinnipeetavate poolt algatatud kohtuasjade mahu vähenemist ehk halduskohtu koormuse vähenemist. Vastupidi, see on hoopis kasvanud, mistõttu ei liigu need samas trendis.

Ksenia Žurakovskaja-Aru kinnitas, et see on nii ka Õiguskantsleri Kantslei puhul ning kaebusi on aastas umbes 300-400.

Ene Andresen lisas Tartu Halduskohtu poolt, et kinnipeetavate asjad moodustavad umbes 45%. See ei ole valdkond, milleks on halduskohtunikud välja õpetatud, kuid nendega peab tegelema. Ta tõi esile, et 2018.a halduskohtumenetluse reform püüdis kinnipeetavate kaebusi halduskohtutest eemale suunata, kuid see ei andnud tulemusi. Seda eeskätt põhjusel, et keegi ei saa keelata neil kohtu poole pöördumast, kuna igal ühel on põhiseaduse järgi põhiõigus pöörduda avaldustega asutuste poole ja tagastada neid kergekäeliselt ei saa. Seetõttu võtab nendega tegelemine tohutult kohtu ressursi.

Anti Haugas möönis, et nende kaebustega tegelemise ressursikulu ja koormus on eraldi teema, mille osas võiks oodata JDM-i lahendusi, sõltumata rendilepingust.

Kretel Tamm lisas, et prokuratuuris on kaebustega sarnane mure, kuna pöördumised viitavad sageli KrMS normidele ja kuriteo toimumisele, kuigi sisuliselt ei pruugi see nii olla ning sellegipoolest tuleb kaebusele vastata. Samuti on võimalik vastuste peale edasi kaebamine, mistõttu on töömaht nendega tegelemisel arvestatav ja selle vähenemist ei ole ette näha.

Merle Ulst juhtis omalt poolt tähelepanu, et mitte kõik kinnipeetavad ei kaeba pidevalt. Kaebuste mahtu suurendavad pigem üksikud kinnipeetavad, kes suudavad üksi toota kogumis niivõrd palju kaebusi. Näiteks Tartu Vanglas oli eelmine aasta ühel perioodil 170 taotlust, millest ligikaudu pooled olid ühe kinnipeetava poolt, kes kirjutas enda ja teiste nimel. Seega, kuigi aastas tuleb keskmiselt 1-2 kaebust ühe kinnipeetava poolt, on sellised nn staarkaebajad, kes kirjutavad iga väiksema asja kohta ning kui üks kaebus jääb rahuldamata, ootab järgmine juba postkastis.

Rait Kuuse vastas veel trendide osas, et kinnipeetavate arv on viimase aasta jooksul püsinud stabiilne. Süüdimõistetute arv on langenud, vahistatute arv on kasvanud umbes 100 võrra. See on küll märkimisväärne tõus, kuid koguarv on siiski püsinud stabiilsena või pigem langenud. Vahistatute arvu kasv näitab ühtlasi seda, et ka lihtsamad muudatused prokuratuuri töös võivad mõjutada vanglakohtade vajadust. Ta meenutas, et projekti arutelu algas tegelikult ka Riigikontrolli auditist, mis soovitas kaaluda ühest vanglast loobumist.

R. Kuuse märkis kaebuste osas, et vanglasüsteem on võib-olla osaliselt ka ise kaebuste mahu tõusu põhjustanud, kuna aastakümned vanglareforme on olnud pingelised ja jõulised otsused tekitavad loomulikku vastureaktsiooni. Samas tuleb silmas pidada, et enamik kaebustest on tegelikult Eesti õigusruumis perspektiivitud ning vangla tehtud otsused ei leia enamasti ümbervaatumist. Tema hinnangul võib see olla ligikaudu 90% kaebustest, mille lõpptulemus ei ole kaebaja taotletud eesmärk. Samas on selle protsessi väärtus see, et Eesti vangistusõigus on väga läbi vaieldud. See tagab omakorda vanglasüsteemi läbipaistvuse ja õigusriigile kohase kindluse, mis mh aitab ka võidelda näiteks subkultuuride tekkega, kuna vanglas ei ole kellelgi võimalik saada teistsugust õigust, kui läbi Eesti õigusvaidluse kaudu saadud lahendi.

R. Kuuse sõnas, et vanglasüsteemide praktikad on siiski riigiti mõneti erinevad ning sellest on võimalik rendiprojekti raames õppida. Üks õppetund Eesti vanglasüsteemile on kindlasti see, et olla rohkem kohal ning lahendada tõusetunud probleeme kiiremini kohapeal, mitte lasta asjal jõuda kirjalike kaebusteni. Kui 10-20 aastat tagasi olid vanglasüsteemid ülekoormatud ning lihtsam oli lasta kinnipeetavatel kaebusi kirjutada, et neid hiljem menetleda, kuna kohapeale rohkem tööjõudu ei olnud võimalik saada, siis täna ollakse aina enam võimelised probleemi tõusetumisel isikutega kohapeal kohe vestlema ja asju kiiremini lahendama.

Paloma Krõõt Tupay märkis, et kindlasti on võimalik selles osas olla efektiivsem, kuid vaadates rahvusvahelist praktikat tuleb mõnda, et demokraatlikus õigusriigis on teatud kaebuste tase paratamatu hind, millele nn superlahendust ei ole veel leitud ning mis ei ole tegelikult ka soovitatav.

Varro Vooglaid viitas välislepingu artiklile 55, mille kohaselt leping jõustub kolmekümnendal päeval pärast viimast mõlema poole kirjalikku teadet, et kokkuleppe jõustumiseks vajalikud riiklikud nõuded on täidetud. Ta märkis, et seda tähtaega võiks pikendada näiteks 12 kuuni. See aitaks mh välistada riski, et pärast järgmise aasta valimisi võidakse otsustada jõustunud leping tühistada.

V. Vooglaid küsis JDM-ilt, kas kohtutele on võimalik anda praegu selge kinnitus enne lepingu jõustumist, et Tallinna Halduskohtu arvamusel toodud arvutuse kohane minimaalselt vajaminev lisarahastus 310 000 eurot aastas on kohtutele lepingu jõustumise esimesest päevast kindlasti tagatud.

Rait Kuuse vastas, et erinevate partnerite vajaduste summad on vastutavale ministrile teada ning minister on valmis viima need valitsusse, kus rahastuse eraldamise otsus tuleb langetada. Enne lepingu ratifitseerimist ei ole aga võimalik kindlat rahastust garanteerida, sest praegu ei ole veel midagi jagada. Ta rõhutas, et vanglateenistus on tänaseks kõikide partnerite vajadused kaardistanud ning kui leping Eesti poolt ratifitseeritakse, on võimalik esitada VV-le taotlus vajalike otsuste tegemiseks.

Varro Vooglaid märkis, et tema hinnangul võiks anda vähemalt tingimusliku lubaduse, et lepingu ratifitseerimise ja jõustumise korral on kohtutele viidatud summa garanteeritud.

Lea Danilson-Järg kommenteeris eelnevalt kõlanud mõtet, et Rootsi on praegu oma vanglakohtade puuduse ja välisriikidest rentimise kogemusega 10-15 aastat Eestist ees ehk siin võib samuti tulevikus selline olukord kujuneda. Tema hinnangul võib see nii tunduda pigem seetõttu, et Rootsi on Eestist hoopis ühe ringiga maas. Eestis on sarnane olukord juba olnud, kus toimus massiline immigratsioon ja seeläbi kuritegevuse kasv. Rootsi jaoks on see uus olukord ning seetõttu ei saa neid arenguid pigem nii prognoosida.

Madis Timpson andis kutsututele veel võimaluse lõppsõnaks.

Diana Kõmmus sõnas, et arutelu räägitakse palju kinnipeetavate õigustest, kuid ta sooviks siin tähelepanu juhtida ka ametnikele. Ta osutas sättele, mille järgi Rootsi vanglateenistus võib taotleda, et Eesti vanglateenistus muudaks Rootsi karistuse täitmise seotud Eesti personali liikmele määratud ülesandeid ning Eesti vanglateenistus täidab selle taotluse viivitamata, järgides seejuures Eesti seadusi.

Tema hinnangul võib selline viivitamata täitmisele kohustamine olla Eesti teenistusõigusega vastuolus, kuna puuduvad garantiid ja Rootsi poole takistused. Selline sõnastus ei takistaks seega ka selliseid taotlusi, kus kohustatakse näiteks vangla direktor justkui minema koristaja ülesandeid täitma.

Tiina Unuks täpsustas, et selle sätte eesmärk on deeskaleerimine. Rootsi mõte oli selle sätestamisel see, et see toimiks kui hädapidur. Näiteks, kui mõni vanglaametnik käitub siin väliskinnipeetavaga provotseerivalt või ta lihtsalt ei sobi mingil põhjusel selle kinnipeetavaga töötama, võib Rootsi pool paluda olukorra deeskaleerimiseks konkreetse ametniku eemaldamist konkreetsest sektorist. See ei tähenda seda, et Rootsi pool määrab Eesti vanglaametnikele töökohustusi.

Martin Ziehr lisas, et ka selle sätte kohaldamine toimub siiski Eesti õiguse raamides.

Kretel Tamm palus täpsustada, kas kõnealune lepingu ratifitseerimise eelnõu 682 SE on tihedalt seotud eelnõuga 773 SE, mis muudab KarS-i ja KrMS-i ning millele prokuratuur on eraldi seisukoha andnud.

Madis Timpson vastas jaatavalt.

Esimees tänas kutsustuid arutelu ees. Ta märkis omalt poolt, et on Riigikogu otsustada, kas projektiga soovitakse edasi tegutseda või mitte. Kui soov on Tartu Vanglat hoida, võiks siiski edasi tegutseda, kasvõi ülalpidamiskulusid optimeerida ja siseturvalisust jõuametkondade suurendamise näol tugevdada.

Esimees lisas lõpetuseks eelnõuga seotud kollektiivse pöördumise (*Lisa 1*) osas, et selles toodud küsimustele saadi suures osas juba toimunud arutelu käigus vastused. Kuna pöördumise esitajad istungil ise ei osalenud, saadetakse pöördumisele kirjalik vastus teisel korral.

2. Info ja muud küsimused

Infot ei esitatud ja muid küsimusi ei arutatud.

(allkirjastatud digitaalselt)
Madis Timpson
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Selena Eenmaa
protokollija